

seqq. tē etiam prosequitur Scaccia de appell. quest. 17.
 57 limit. 47 memb. i. à num. 12. ubi etiam quod appellatio
 in uno articulo, non suspendit jurisdictionem in tota
 causa, sed duntaxat in illo articulo, nec afficit tertium,
 ut vulgare est per Doctores, & sic etiam in casu quo
 loquuntur Doctores citati, non impeditur devolutio,
 & casu quo esset vera eorum resolutio, nihil adhuc de-
 traheret nostra principali doctrinæ, & opinioni, tot
 58 iurium dispositione comprobata, & Odral. ubi supra
 nihil facit ad propositum Paul. de Castro, autem elegan-
 tissime loquitur, & in terminis de quibus nos in modō
 adscripta limitatione; dicens, quod collatio f. ita ab
 Episcopo jure devolutionis, eo quod præsentaverat
 Ab. quendam indignam, & non legitimam, tam-
 quam facta appellatione pendente per Abbatem, &
 præsentatum interposita; dicitur accentata, cūm f. ita
 fuerit anteaquam de incapacitate, tamquam causa de-
 volutionis, appeararet, cum contrarium allegatur ex
 adverso, & ideo non solum Paul. de Castro, sed ceteri
 alii Doctores in hoc sensu accepti, favent nostræ do-
 ctrinæ, & limitationi, & ad hos terminos nostræ limi-
 tationis reducuntur, ne redargui possint loqui con-
 tra jura expressa.
 59 Et hinc est, qd se fundans in devolutione, eam te-
 netur probare sufficienter, Rebuff. in prax. tit. de devolu-
 tio. num. 12. & ita fuisse determinatum per Rotam,
 cujus decisione refert literaliter, testatur Nicol. Garcia
 d. cap. 2. num. 37. tenet Puteus decif. 148. lib. 1. Moheda.
 decif. 160. quæ est 4 de probation. cum tempus a iure
 præfixum ad providendum collatori, seu Episcopo,
 non numeratur, nec incipit currere à tempore vaca-
 tionis beneficij, secundum tempore scientie, & notitiae, vel
 à tempore quo scire potuit, vel debuit (ut est Episco-
 copus, qui tenet visitare singulis annis,) teneat Ror.
 decif. 7. de proband. in antiquioribus, quæ in antiquis est
 de jur. patron. alias 556. & dec. 6. de jur. patron. in no-
 vis alias 163. Lopus allegatione 80. alias 51. num. 17.
 & ibi Mandol. littera Z. Abb. in c. licet de suppend. negl.
 præla. num. 3. Felin. in cap. 2. n. 2. de except. Decius conf.
 135. in si. Bertach. de Episcopo 1. p. 1. lib. Rochus de Corte
 verbo honorificum 9. 27. n. 57. Lambert. 2. p. 2. lib. q. 1.
 art. 8. & 3. p. 2. lib. quest. 2. art. Greg. Lopez in 1. 8. tit. 16.
 p. 1. Nicolaus Guino, in Enchiridio beneficiorum tit. 1.
 cap. 3. sub num. 34. Rebuff. in prax. tit. de devolutio. n. 10.
 Hieronym. Gabr. conf. 185. lib. 1. Anastasi. Germon. de in-
 dulcio Cardin. §. volumus num. 62. Mascard. de probation
 conf. 878. n. 10. Zerol. in prax. 2. p. 2. verbo devolutio. §. 2.
 Flores de Menas in pract. quest. quest. 3. n. 8. cum seqq. Ce-
 chus de benef. & pension. cap. 5. num. 5. Besinet. decif. 7. de
 proband. Mascard. concl. 626. num. 9. Zerol. ibi § 8. dub. 2.
 quemadmodum etiam, & prætoris datum tempus ad
 præsentandum fave à jure, fave à fundatore, non currit
 à die vacationis, sed à die notitiae ipsius vacationis, ut
 infinitis adductis probat latè Nicol. Garcia de benef. 10. p.
 6. c. 2. n. 34. qui & n. 40. per aliquas decisiones probat
 scientiam aliorum patronorum, seu electorum non
 nocere aliis quoad devolutionem, & jus illorum noti-
 64 tiam habentium, conservatur per aliquos ignorantes,
 & sic ut intret devolutio, omnium scientia debet pro-
 bari; cum de eorum præjudicio tractetur ut dicit alia
 decisione adducta per eundem ubi supra cap. 3. sub n. 13.
 quæ est elegans ad propositum.
 65 Et debet intelligi de notitia, & scientia vera, vel
 præsumpta ipsius vacationis, quæ determinari debet
 per judicem considerata qualitate beneficii, modo va-
 cationis, longitudine temporis, distantia locorum, &
 fam., probant Hostiens. & Joan. Andr. in c. ex parte de
 concess. præbend. & ibi Abb. n. 13. & in d. c. quia diversita-
 tem n. 17. Rot. decif. 6 de jur. patron. in novis. Roman.
 consil. 48. Cosmas in p. agm. sanctione tit. de collat. §. item
 circa verbo presentanum, ad finem. Selva ubi supra. &
 Lambert. d. 3. p. 2. lib. q. 2. art. 18. & n. 2. Mascard. d. concl.

Pars III. Cap. XII.

differentiam fecere Feder. de Senis consil. 232. Rebuff.
 in concord. tit de regia ad prælaturas nominatione. §. 1. verb.
 intra sex mens. Lambert. 2. p. lib. 2. q. 1. art. 2. Berojus
 in c. quoniam de jur. patr. n. 42. & Flores de Men. qu. sion.
 pract. q. 3. n. 33. & 34. Nicol. Garcia de benef. 10. part. ap. 2.
 n. 19. quia istis impeditis, sive impeimentum sit juris,
 75 five facti, non currit tempus. Abb. in c. quia di. est attra
 n. 3. de concess. præbend. Cosmas in pract. fancit. de col-
 latio. §. item circa. verbo tempus. Selva de benef. 3 p. q. 59.
 Rebuff. tit. de devolutio. n. 10. Rochus de Corte. n. 1.
 patr. verb. honorificum q. 28. n. 58. Mandagat. in tract. de
 election. novorum prælatorum 1. p. cap. 2. & 2. & ibi Boë-
 tius, & Petr. de Bavisio in directorio et. dien. n. 3. part.
 cap. 42. Joan. Guier. can. quest. lib. 1. cap. 28. Flores de
 Men. d. q. 3. n. 4. & supra. Zerol. in pract. verb. jus patron.
 §. 8. 1. dub. & legitimo impedimento stante, etiam ex-
 cusat patrono, ut non currat ei tempus, ut ipse Zerol.
 ibi post alios & optimè Spino de test. gloss. 4. n. 23. & 24.
 quod est intelligendum, non de impedimento litis,
 cum patronis non excuset ex supradictis.

77 Quid autem sit dicendum in provisionibus, seu ele-
 ctionibus canoniciatum Doctoralis, & Magistralis: an
 eorum provisio debeat fieri intra sex menses, ita ut aliæ
 devolvatur ad superiorem, & Nicol. Garcia ubi proximè
 5. part. cap. 4. n. 22. cum dub. seqq. tenet devolutionem
 causari ad tradita per Anatolium Germonium de indul-
 tis. Cardinalium §. volumus num. 56. maximè cum pro-
 videantur autoritate ordinaria, tamen ut superior ad
 quem sit devolutio, non teneatur ponere etiècum, nec
 facere concutsum: quia ista forma datur duntaxat
 Episcopo, & capitolo: sed an verum, si statim dicam
 in fin. hujus cap. ubi etiam an ad Episcopum sit haec
 devolutio.

78 Et devolutio etiam causatur, ubi patronus sive Ec-
 clesiasticus, sive laicus præsentavit indignam, inhabi-
 lem, vel incapacem. Rot. decif. 5. de jur. patron. in novis.
 Abb. n. 5. & ibi additio, & olib. DD. in cap. cum vos
 de off. ordin. Rochus de Corte. de jur. patr. verb. honorifi-
 cum n. 16. Lambert. eod. tract. 1. p. 2. lib. quest. 10. art. 4.
 & iterum 3. p. lib. 2. quest. 2. art. 2. n. 27. Probus ad Mo-
 nachum in c. si tibi absenti, de prob. in 6. n. 53. Crescent.
 decif. 1. 1. de jur. part. Padil in l. cum quidam n. 17. ff. de
 legat. 2. Quintana in eccl. sasticon. lib. 1. cap. 7. num. 10.
 Aegid. Ballamer. decif. Rot. 172. incipit, collatio facta
 fuit regulis cancell. 42. de command. Felin. in cap. cum no-
 stran. 44. vers. 8. nota Hieron. G. z. l. in regul. de men.
 gloss. 8. n. 40 & 41. & est decif. Rot. adducta per Ni-
 colauim Garcia 7. p. cap. 1. n. 65. ubi hanc opinionem
 sequitur, & in 1. tom. 5. p. cap. 9. n. 249. & idem optimè
 in 2. tom. 10. p. c. 3. n. 4. & 5. contra alios dicentes non
 procedere in patronis l. i. is.

79 Et generaliter ubi conferunt, vel eliguntur indignus,
 incapax vel alias inhabilis, cap. cum in cunctis §. fin. de
 electione, ubi Doctores & cap. scriptum vers. si v. re, co-
 dem tit. cap. si compromissarius de electione l. 9. Corras.
 in tract. de benef. 1. p. cap. 7. n. 11. Cechus in tract. de be-
 nef. & pension. c. 5. n. 5. Nicol. Garcia ubi proximè d. cap.
 9. n. 2. ubi n. 3, adducit eleganter Rotæ decisionem, an
 ordinarius qui confert, teneatur inquirere, ubi dicuntur
 debere scire conditionem eius, cui confert.

Notandum est insuper, ut devolutio beneficij pro-
 pter negligentiam non providendum infra tempus à
 jure statum, sit ad superiores gradatim, text. est in c. li-
 cit de supplenda negligencia prælat. c. 2. de concess. præ-
 bens, & ibi latè DD. Corral. de benef. 1. p. d. cap. 7. n. 8. & 4.
 q. cap. 1. n. 11. Caldas Pereyra respons. 3. n. 2. Azor. in fin.
 moralium 2. part. 1. 6. cap. 27. & alibi passim per DD. &
 ad quos in electionibus devolutio sit, & quemadmodum
 intelligatur vide Abbatem in cap. cum in cun-
 ctis §. fin. de electione. Doctores in cap. quoniam de elec-
 tione in 6. Rebuff. in tit. de devolut. n. 17. & idem. in re-
 petione cap. 2. de concess. præbend. circa fin. vers. quarto

queritur, & in concord. tit. de collation. §. si quis verò
 verb. immediatum Paul. de Citad. 6. p. art. 3. q. 4. & 6. n. 4.
 Petr. Greg. de benef. cap. 39. n. 21. Zerol. 1. part. verb. ba-
 neticia. §. 2. 2. full. Cechus de benef. c. 5. n. 5. Azor. ubi pro-
 xime, quos vide & quemadmodum devolutio sit tam
 de capitulo ad Episcopum, quā de Episcopo ad ca-
 pitulum, & in quibus casibus, vide Nicol. Garcia de
 benef. 10. p. cap. 3. n. 33. cum seqq.

Sed stat diff. altas, an in collatione Parochialium
 f. ita jure devolutivo forma examinis, quæ coram in-
 feriori requiritur, servari debeat, in quo videtur dicen-
 dum, non requiri, imò duntaxat locum habeat, quando
 jure ordinario Parochialis conferuntur, vel institutur, ex
 his qua dicit Nicol. Garcia de benef. 5. p. cap. 9. num. 22. 2.
 76 Men. d. q. 3. n. 4. & supra. Zerol. in pract. verb. jus patron.
 §. 8. 1. dub. & legitimo impedimento stante, etiam ex-
 cusat patrono, ut non currat ei tempus, ut ipse Zerol.
 ibi post alios & optimè Spino de test. gloss. 4. n. 23. & 24.
 quod est intelligendum, non de impedimento litis,
 cum patronis non excuset ex supradictis.

77 Et in terminis ita censuit Sancta Congregatio Con-
 cilii 29. Junii anno 1600. quæ est decif. 26. inter no-
 viissimas recollectas per Farinac. p. in hac verba; Con-
 gregatio Concilii censuit, in collatione Parochialium,
 quæ jure devolutivo conferuntur, servandam esse for-
 man examinis per concursum quia patronus non la-
 ditatur. Et quia sublato obstatculo presentationis, & ju-
 ris patroni illa vice exclusi. r. cedit ad ordinarii pote-
 statem. Hactenus de decisione, quæ est ponderanda,
 ut loquatur etiam in Parochialibus juris patronatus
 laicorum, in quibus S. Concilium Tridentinum non
 habet locum concursus, quando providentur ad eo-
 rum presentationem per ordinarium: & sic evidenter
 convincitur Garcia ubi proximè, quia etiam ubi non
 requiritur examen per concursum ex aliquo impedi-
 mento, prout in terminis dictæ decisionis: coram in-
 fieriori requiritur coram superiori, ad quem provisio
 devolvitur.

CAPUT XII.

A sententia lata in remedio adipiscenda ex l.
 fin. C. de editio D. Adriani, aliusve quibusvis
 possessoriis remediis: an, & quando judec-
 Ecclesiasticus vim faciat, appellationi non
 deferens, & quid à sententia continente
 mixturam.

SUMMARIUM.

- 1 Possessorum judicium duplex est. aliud summarium seu summarissimum, aliud ordinarium seu plenarium.
- 2 Possessorum summarium est preparatorium judicis ordinario possessorio.
- 3 Possessorum summarium. cum sit momentaneum aptitu-
 dine. exigit summarium cognitionem; non libellū. itis
 contestatio, conclusionē, aut diffinitivam sententia.
 Possessorum summarium natura, & effectus, quando propo-
 natur, & quod daret, ibid. breviter tamen.
- 4 & 5. Possessorum summarium ad materiam qui sint videndi
 posse.

- 3 Possessorio summarissimo, quod est judicis officium: nullus requiritur ordo judicialis.
Quod procedit in summarissimo, recuperanda, adipiscenda, aut retinenda possessionis, ibi, & num. seqq.
- 9 Possessoria omnia remedia ordinaria habent remedium summarissimum ex judicis officio.
- 10 Possessorum ordinarium quando locum habeat, & in eo quomodo proceda ut, & de ejus effectibus & natura brevius explanatur.
- 11 & 12. Possessorum summarissima ab ordinario & pleasio quoniam dicitur, & que in utroque requirantur remissive.
- 13 Possessorum remedium ex l. fin. C. de edicto D. Adr. summarissime proceditur.
- 14 Quod intelligitur respectu omnium personarum, que eo remedio potiri possunt.
- 15 Carboniani edicti remedium proceditur summarie.
- 16 Possessorum adipiscenda intentatum a muliere venit nomine summae rite tractatur.
- 17 Possessorum remedium ex Salviano interdicto summarie agitur.
- 18 Possessoria remedia semiplenam probationem requirent tantum, qui defendant.
- 19 Possessoria remedia plenaria & legitimam probationem requirent, qui defendant.
- 20 Possessorum summarium seu summarissimum requirit semiplenam & levem probationem.
- 21 Possessoria adipiscenda, aut Salviani, & l. fin. C. de edicto D. Adr. sicut quoad ordinem procedatur summarie, plenaria tamen requirunt probationem.
- 22 Heres ad hoc ut ex testamento militis in possessionem revertatur, requiritur plena probatio.
- 23 Possessorum iudicium licet requireat plenam & perfectam probationem, non desinit esse summarium.
- 24 Summarium quando sit judicium, seu executivum. omnes ejus articuli sunt summarissimi, seu executivi, & pariter procedendum est.
- 25 Garantigatio instrumento si sit procedendum summarie, pariter erit procedendum summarie in hypothecaria mora ratione debiti.
- 26 Argumentum non est bonum; in iudicio summario requiritur plus probationis, ergo iudicium efficitur plenarium, ut contra Sarmiento.
- 27 Appellatio non admittitur a sententia lata super iudicium merito possessorio adipiscenda, retinenda, aut recuperanda, iure civili.
- 28 Possessorum meri sententia afferat modicum prejudicium, cuius gravamen reparatur per definiendum.
- 29 Appellatio non admittitur a possessorio summario.
- 30 Appellari non potest ab omni iudicio possessorio a adipiscenda & retinenda, quam recuperanda possessoris.
- 31 L. unica, C. si de nomen poss. verba interpretantur. & ponderantur, & seqq.
- 32 Possessorum meri sententia parat modicum prejudicium, & illud reparabile de facili in iudicio petitorio.
- 33 Possesso momentanea quare dicta.
- 34 A possessorio adipiscenda ex l. fin. C. de edicto D. Adr. & ejus sententia lata in favorem uteris illo remedio appellatio non est deferendum.
- 35 Testoris voluntas calorem executores desiderat.
- 36 & 38. A sententia in interdicto quorum bonorum appellatio non admittitur.
- 37 Statutum simpliciter permittens appellare in causis possessoris non intelligitur in sententia, de mittendo bene le scripto in possessionem.
- 38 Interdictum quorum bonorum non admittit appellacionem suspensivam.
- 39 Quorum legatorum interdictum non admittit appellacionem.
- 40 Appellatio non datur in remedio l. fin. C. de signorib.
- 41 Reus conservans rei vindicatione negans possidere, & virtus de mendacio, non appellat.

- 42 Appellatio est prohibita in singulis speciebus adipiscenda possessionis.
- 43 Salvianum interdictum est ut ilissimum, & merito possessorum, quod ad cultum exclamant Doctores.
- 44 Salvianum interdictum competit fundi domino contra colonum, ut adipisci possit possessionem carum rerum, quae illata sunt in fundo.
- Et ideo competit pro pensione fundi locati, & hoc est directum interdictum, ibid.
- 45 Salvianum interdictum utile datur etiam domino contra conductorem prediorum urbanorum.
- 46 Salvianum interdictum competit cilibet creditorib; habenti bona sui debitoris obligata etiam tacite & ex quaunque causa.
- 47 Duo contraria opinione referuntur, ibid.
- 48 Salvianum interdictum est remedium summarium, in quo de sola possessione tractatur.
- In hypotheca probari debet de dominio vel quasi debitoris, ibid.
- 49 Salviano uteris non tenetur probare, rem hypothecam fuisse in bonis debitoris, sed illam possidisse.
- 50 Salvianum interdictum non admittit exceptiones resipientes defectum prioris, maxime resistentes auctorem indaginem secus in hypothecaria, ibid.
- 51 De pluribus speciebus Salviani interdicti, & differentiis inter illud, & actionem hypothecariam remissive.
- 52 Salvianum interdictum ita se habet ad actionem hypothecariam sicut possessorum ad petitorum.
- 53 Salvianum interdictum tanquam merito possessorum non admittit appellacionem suspensivam, secus actionem hypothecaria.
- 54 Ut possiditis remedium retinenda non recipit appellacionem.
- 55 Recuperanda possessionis remedium non admittit appellacionem.
- 56 Retinenda in singulis speciebus non admittitur appellatio.
- Prout in interdictione vis fiat, ibid.
- interdicto utrobi, ibid.
- interdicto de superficie, ibid.
- interdicto de itinere actaque privato, ibid.
- 57 Retinenda in interdicto non cadit attentatum.
- 58 Recuperanda possessoris interdicta non admittunt appellacionem.
- 59 Recuperanda singula interdictorum species non recipiunt appellacionem, remissive.
- 60 In Regio quando possit a possessorio ordinarii appellari.
- 61 Possessoria iudicia summarissima preparatoria possessori ordinarii, non recipiunt appellacionem.
- 62 Appellari a possessorio merito licet non admittatur, intelligitur quoad suspensivum duntaxat, non vero quoad devolutivum.
- 63 Doctores qui hanc opinionem tenent referuntur.
- 64 Doctores qui tenere appellacionem esse prohibitan in possessoris quoad utrumque effectum, referuntur, & refutantur.
- 65 Appellatio si foret prohibita in possessorio quoad utrumque effectum, vera foret opinio dicentium, à qualibet ejus interlocutoria esse permisâ quoad utramque.
- 66 Appellatio quando est prohibita à definitiva quoad suspensivum duntaxat, prohibita intelligitur etiam qualibet interlocutoria incidenti.
- 67 Appellatio admittitur iure Canonico à sententia lata super merito possessorio.
- 68 Remedium possessorum ex c. redintegranda, sive finitentiam in foro Ecclesiastico, sive seculari, datur appellatio suspensiva.
- 69 Et de ratione.
- 70 Privilegio aut aliqua iuris dispositione qui uti vult, ut debet nisi cum omnibus suis qualificatis.
- 71 Eguidiana constitutio discernit, hodie licere exequi pri-

- sive, ibidem.
- 72 Eguidiana constitutio est coartata & limitata ad certas causas, & certas personas.
- 73 Eguidiana non habet locum nisi in statu Ecclesiastico Sedi Apostolica subiecto.
- 74 Eguidiana non habet locum inter personas Ecclesiasticas.
- 75 Commissio super appellacionem à Possessorio signatur cum clausula (sine prejudicio legitimi executionis) quatenus Eguidiana locus sit.
- 76 Gratiani compilatori decretorum verba non habent vim canonis, nec canonicas jura civilia.
- 77 Appellatio non admittitur suspensiva etiam de iure canonico in possessori summarissimis, prout in l. fin. C. de edicto divi Adri.
- 78 Celerent expeditionem ubi causa desiderat, etiam iure canonico denegarur appellatio.
- 79 Beneintendi, & aliorum opinio reprobatur.
- 80 Possessoria remedia omnia summarissima, que sunt preparatoria possessori ordinarii, non recipiunt appellacionem etiam de iure canonico.
- 81 Salvianum possessorum non admittit appellacionem etiam iure canonico?
- 82 Possessorum non merum, sed mixtum cum petitorio admittit appellacionem à toto.
- 83 Possessorum quando simul tractatur cum petitorio, istud ut potentius preponderat, & absorbet possessorum, & attenditur, ut appellatio admittatur a eota causa & sententia.
- 84 De sententia mixtura habente, & de pluribus difficultatibus illâ tangentibus, & quando ab illa tota licet appellari, & generaliter quando duæ diversæ qualitates prohibitive & permissive appellations concurrant in eadem sententia, qua attendatur, late, remissive.
- 85 Doctores generaliter loquentes de appellacione admittenda à sententia continente mixtam, intelliguntur de mixtura propria possessorii & petitorii.
- Appellatio an sit admittenda à sententia complicata habente contraria qualitates, vide ibidem remissive.
- 86 Ad exhibendum condemnatus & ob non exhibitionem ad intereste potest ab intereste sententia appellare.
- 87 In iudicio possessorio, quo sit condemnatio ad intereste ob non facultatem rei restituende, admittitur appellatio.
- 88 Appellatio ad anmittatur in jurisdictionibus, & aliis quibus possesso justificatur cum titulo, remissive.
- 89 Interdicti de aqua quotidianâ & festiva sententia, cum habeat admixtam causam proprietatis, recipit appellacionem à tota.
- 90 Possessorum admixtam habens causam proprietatis admittit appellacionem.
- 91 Possessor conventus ex .. si. G. de edicto divi Adri. assertit se haredem scriptum in testamento solemniter, & parem titulum ostendit, appellatio admittenda est quoad utrumque effectum.
- 92 Probabile quando fuisse dubitatio, quis duorum sit heres, necesse est, ingredi iudicium petitorum & appellatio admittitur.
- 93 Exceptio resipientis proprietatem, cum possit repelliri, admittatur, de ea erit cognoscendum in possessorio, à quo iudicio tanquam mixto datur appellatio.
- 94 Possessorum admixtam habens causam proprietatis non dicitur momentaneum.
- 95 Statutum loquens de possessorio merito, non extenditur ad possessorum mixtum.
- 96 Salvianum interdictum quando possit habere mixtum proprietatis, ut appellatio admittatur.
- 97 Possessorum sententia continens condemnationem fructuum, d'annis aut intereste, & quando recipiat appellacionem.
- Appellatio quando admittatur in possessoris, vide remissive Salgado de Prost. Reg.

HAU possum non fateri, hanc tritum articulum, ex his quæ variis in locis apud Doctores supra reperiuntur, vagantia, quæ cum inter se pugnant carentia distinctione, illum, nemus difficilium; verum confusum, intricabilem reddunt, quod ut evites